

Kete Kolvic
Nemačka deca gladuju!
(*Deutschlands kinder hungern!*),
1924.
Litografija

Žena, majka, umetnica – samo su neke od uloga kojima se Kete Kolvic predavala tokom života. Svojom umetnošću podarila je bezvremeni glas ljudima zarobljenim u bespuću omeđenim sumornim zidovima radničkih stanova i svetskim ratovima. Patnje radničke klase dominantna su tema umetničinog opusa, kao i teme rata i siromaštva, dok posebno mesto zauzima ožalošćena majka skrhana neizrecivim bolom gubitka deteta.

Sve ove priče ispričane grafikama i crtežima Kete je proživljavala i sama slušajući mnogobrojne žrtve industrijalizacije i rata. Neretko se susretala sa pacijentima svoga supruga, dr Karla Kolvica, čija se ordinacija nalazila u radničkom kvartu Berlina, ali i sa mnogim stanovnicima ovog kvarta i slušala upijajući u sebe sudbine onih čija je svakodnevica bila obojena mračnim tonovima porodičnog nasilja, alkoholizma, prostitucije, gladi, bolesti, smrti. Pogled sa prozora porodice Kolvic na sumorne zgrade gusto zbijene jedna uz drugu gotovo bez ikakvog prostora koji bi ponudio mogućnost opuštanja, bez parkova koji bi omogućili dečju igru, ali i na otvoren prostor obližnjeg jevrejskog groblja u mnogome je bio bolji od pogleda prosečne radničke porodice koja sve što je mogla videti jeste stega zidova zgrada, crnilo mračnih uskih ulica i sitno parče sivog neba Berlina.

Veliki rat ostavio je Evropu u ruševinama i očaju. Pronalaženje pravog puta za svakog pojedinca predstavljalo je svojevrsni izazov sa kojim se borio sopstvenim snagama. Prizori rata, kao i patnje, bola i gubitka koji su se osećali mnogo godina kasnije bili su česta tema umetnika, posebno nemačkih, u godinama posle Prvog svetskog rata. Nesrećne sudbine ratnih veterana, invalida doteranih do prosjačkog štapa, udovica vojnika primoranih na prostituciju postaju svakodnevica posleratnog Berlina 20-ih godina 20. veka, kao i česta scena umetničkog platna. Ipak, posebno mesto zauzima bol majke koja oplakuje mrtvo dete, osećaj koji se ne može opisati rečima, platnima, grafikama, iako je predmet mnogih umetničkih dela. Bol koji samo majka koja je izgubila dete može osetiti, preneti u svoju umetnost u kojoj će ostaviti deo sebe, ali koja možda nikada u potpunosti ne može biti preneti i doživljena. I sama osetivši ovaj bol pošto je izgubila svog maloletnog sina u Prvom svetskom ratu, Kete je ovu neopisivu patnju često prenosila u svoju umetnost.

Stradanja dece i njihova patnja prelivaju nas posebnom morom. Dečja nevinost jedna je od retkih stvari koja nas u mrtvilu sopstvenih života, teskobi mladosti i paučini starosti oživljava, izmamљуje osmehe, obnavlja veru u život i unosi boje u sivilo učmalih života. Prizori dečje bezbrižne igre, neiskvarenog osmeha, iskrenih očiju i znatiželjnih pogleda pomažu nam da pronađemo smisao u sopstvenom postojanju u beskrajnosti univerzuma i konačnosti vremena. Dečji osmesi bude u nama nadu o boljem životu, veru u vedriju budućnost i moguću sreću. Dečja patnja raspršuje sva nadanja, obavija nas crnilom sadašnjosti i ispunjava nas strahom od budućnosti. Gladna deca slika su nas koji smo dozvolili da budu gladna. Slika su društva u kome nema svetle tačke, čija budućnost nema osmeha i ne uživa u bezbrižnoj igri, već uz roditelje, ili umesto njih pokušava da zaradi tišinu u gladnom stomaku.

Stilizovana lica „nemačke dece koja gladuju” u posteru Kete Kolvic predstavljaju masovnu patnju. Visoko uzdignute prazne činije i lica preplavljena nadom i strahom u iščekivanju, ogledalo su društva kojeg smo i sami svedoci. I danas, kao i pre jednog veka, okrećemo glavu, žmurimo i krijemo se iza rešetaka moćnih, pravdajući se sami pred sobom sopstvenom nemoći, dok su uzdignute prazne činije i pogledi puni nade svuda oko nas.

Ada Vlajić,
Istoričar umetnosti